

**ПЕРЕБУДОВУЄМИЙ НЕПОЛІНОМІАЛЬНИЙ ФІЛЬТР НИЗЬКИХ ЧАСТОТ
ПЕРШОГО ПОРЯДКУ**

Матвійчук М.Ю., Пацар О.М.

Науковий керівник - проф. каф. «Комп'ютерних систем», док. техн. наук

Ситніков В.С.

Неполіноміальні цифрові фільтри характеризуються більш високою крутизною спаду амплітудно-частотної характеристики (АЧХ) та коливальними у смузі пропускання. До них відносяться фільтр Чебишева і еліптичний фільтр (фільтр Золотарьова-Кауера). Компоненти такого плану використовуються в спеціалізованих комп'ютерних системах при необхідності чіткого розділення корисної та завадової складових у вхідному сигналі.

Лінійне управління коефіцієнтом посилення в неполіноміальних фільтрах здійснюється так, як і в поліноміальних фільтрах.

Для частотного аналізу використовується передавальна функція цифрового фільтру першого порядку вигляду

$$H(z) = \frac{a_0 + a_1 z^{-1}}{1 + b z^{-1}}$$

де a_0, a_1, b – відповідно коефіцієнти чисельника і знаменника.

Частота зрізу АЧХ $\bar{\omega}_c$ визначається виразом

$$\bar{\omega}_c = \arccos \left(- \frac{1 - 2c^2 \frac{1+b^2}{(1+b)^2}}{1 - 4c^2 \frac{b}{(1+b)^2}} \right), \text{ при } a_0 = a_1,$$

де c – рівень, на якому визначається частота зрізу фільтра $\bar{\omega}_c$.

Рівень c , на якому визначається частоти зрізу $\bar{\omega}_c$, залежить від рівня коливальності АЧХ в смузі пропускання ε

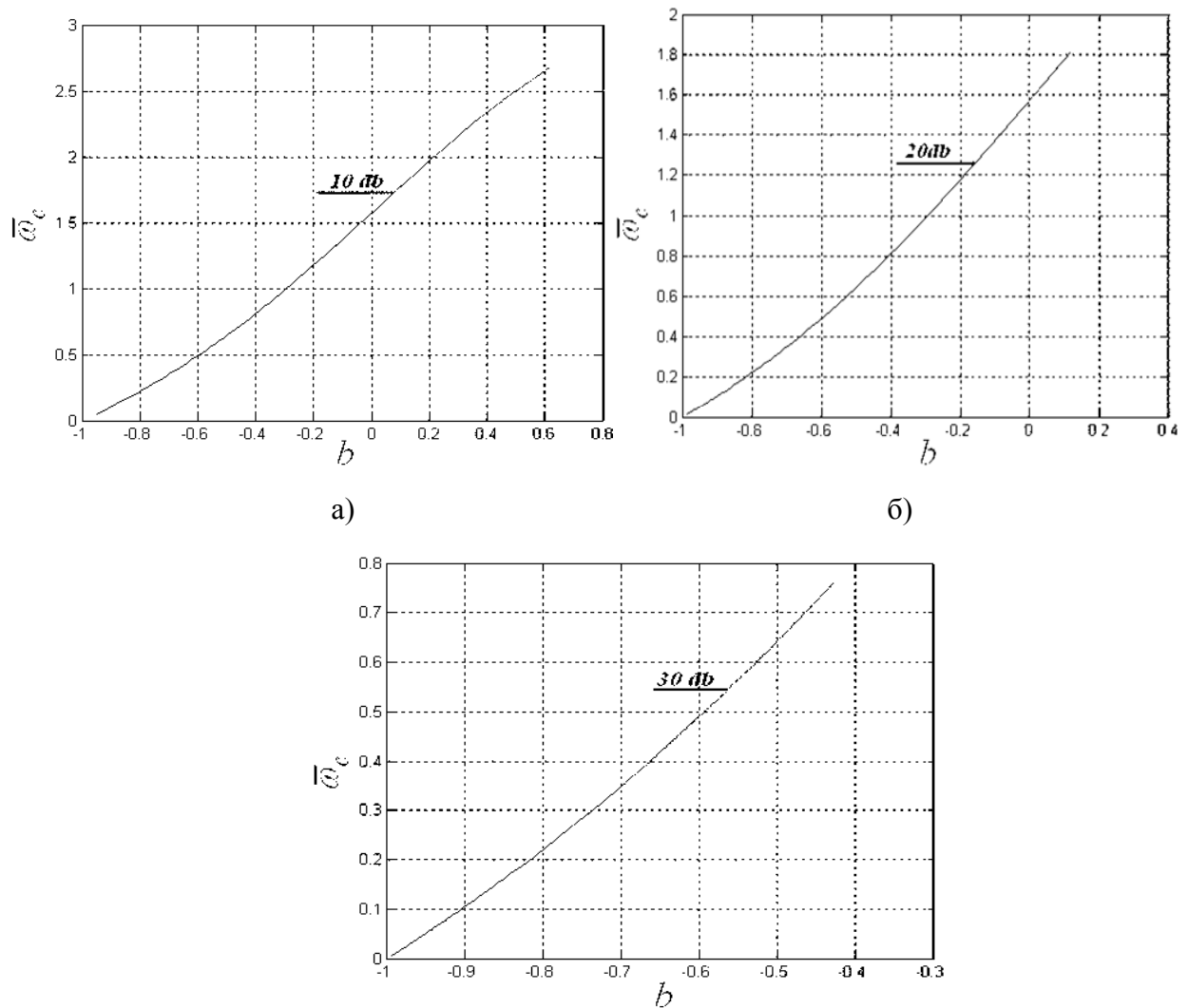
$$c = \frac{1}{\sqrt{1 + \varepsilon^2}}$$

Залежність частоти зрізу $\bar{\omega}_c$ від зміни коефіцієнта знаменника b має нелінійний характер. Крім коефіцієнта b частота зрізу залежить і від величини коливання в смузі пропускання ε , тобто $\bar{\omega}_c = \arccos(b, \varepsilon)$.

Аналіз цієї залежності показав, що при будь-якому значенні ε можна знайти такий діапазон зміни частоти, в якому буде здійснюватися лінійне управління частотою зрізу $\bar{\omega}_c$ при зміні коефіцієнта знаменника b .

Даний діапазон керування можна розширити, задавшись деякою похибкою управління δ та здійснити квазілінійні управління частотою зрізу $\bar{\omega}_c$ коефіцієнтом знаменника b при заданих коливаннях в смузі пропускання ε .

Залежність частоти зрізу $\bar{\omega}_c$ від коефіцієнта b при коливанні в смузі пропускання в $10db$, $20db$ та $30db$, рис.1., дозволяє її лінеаризувати для застосування лінійного керування.

в)

Рис 1. Залежність частоти зрізу $\bar{\omega}_c$ від коефіцієнта b при коливаннях

а) $10db$, б) $20db$, в) $30db$.

У роботі показана можливість роздільного лінійного управління частотою зрізу фільтра $\bar{\omega}_c$, а при деякій заданій похибці і квазілінійне управління в розширеному діапазоні.